

בעזהש"ת

קונטרס

א נייע וועלט

ווי עס ווערט ערקלערט אז דורך די עצות און לימודים פונעם הייליגן רבי'ן, עפענט זיך "א נייע וועלט", ווי יעדער איד - סיי ווער - קען ווערן א צדיק, אויב ער זאל נאר פאלגן די גרינגע עצות בתמימות.

פארקעלערנט דורך

כבוד קדושת הרב הצדיק מוהרא"ש שליט"א

במדבר תשע"ג

געבויעט און באגרינדעט אויף די ווערטער פון אונזער הייליגער און פארקטיגער רבי, דער באהאלטענע ליכטיגקייט, דער הייליגער הויכער ליכט, אדוננו, מורינו ורבינו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

און אויף די ווערטער פון זיין תלמיד, מורינו הגאון הקדוש, א וואונדערליכע ליכט, וואס קיין שום באהעלטעניש איז נישט פארהיילן פון איהם,

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

און עס איז צוזאמגעפלאכטן מיט פסוקים פון תורה, נביאים, קתובים, און מאמרים פון אונזערע הייליגע חכמים פון גמרא און מדרשים און הייליגן זוהר.

עס איז געברענגט געווארן צום דרוק
דורך חסדי ברסלב - נוא יארק צ"ו

הכתובת להשיג את הספר הקדוש הזה וכל ספרי
אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע וספרי תלמידיו הקדושים

To obtain this and other Breslev publications:

היכל הקודש וויליאמסבורג
Heichal Hakodesh Williamsburg
27 Skillman Street
718-384-1652

מתיבתא היכל הקודש
Mesifta Heichal Hakodesh
1129-42nd Street
Brooklyn NY 11219

היכל הקודש קרית יואל
Heichal Hakodesh Kiryas Joel
8 Premishlan Way.
845-243-0563

היכל הקודש קרית יואל
Heichal Hakodesh Kiryas Joel
8 Hayes Ct.
845-467-5299

היכל הקודש מאנסי
Heichal Hakodesh Monsey
79 Decatur Avenue.
347-243-2992

היכל הקודש מאנסי
Heichal Hakodesh Monsey
32 Dolson Rd.
347-733-7551

בארץ ישראל

מוסדות "היכל הקודש" חסידי ברסלב

שע"י עמותת "ישמח צדיק-קהילת ברסלב בגליל"
בנשיאות כ"ק מוהרא"ש שליט"א

רחוב רבי נחמן מברסלב 1 ת.ד. 421 יבנאל 15225

טלפון רב קווי 04-6708356

פקס: 04-6708359

Visit Our Web Site: www.breslevcity.co.il

לשמוע השיעורים 112-444-9191

Find our entire book selection at:

amazon.com or at: mohorosh.com

To donate and/or sponsor one of our books please call: 845-481-3321

א נייַע װעלט

.א

דער הייליגער רבי האט אמאל געזאגט (חיי מוהר"ן סימן רעט): פון נאך רבי שמעון בר יוחאי וואס האט מגלה געווען מורא'דיגע חידושים און נייַע סודות אויף דער וועלט, [נוייל ביז די צייטן פון רבי שמעון בר יוחאי, איז געווען באהאלטן און פארהוילן אלע 'סודות התורה', אויסער געציילטע צדיקים האבן פון דעם געוואוסט, אבער פון ווען רבי שמעון בר יוחאי האט מגלה געווען דעם הייליגן 'זהר' איז דאס געווארן אפען פאר די גאנצע

א נייַע װעלט

װעלט¹ (חיי מוהר"ן סימן תיט; ספורי מעשיות אחר מעשה יא, מִבֵּן מֶלֶךְ וּבֵן שְׂפָחָה שְׁנַתְחַלְפוּ), און פון נאך רבי שמעון בר יוחאי

¹ כאטשיג דעם זוהר וואס מיר האבן היינט איז א צענטל פון וואס עס איז געווען, ווייל דער זוהר איז הערשט נתגלה געווארן הונדערטער יארן נאך די הסתלקות פון רבי שמעון בר יוחאי, ווען מען האט געטראפן די 'כתב יד' פונעם זוהר, וואס רבי אבא האט אפגעשריבן, ווייל דער סדר איז געווען אז רבי שמעון איז געזיצן צוזאמען מיט די 'הייליגע חב"א' און געזאגט תורה, און רבי אבא האט דאס אלעס פארשריבן, עס איז דא א גאנצער סיפור ווי אזוי עס איז נתגלה געווארן (ע"י הקדמת אור יקר על הזוהר, להרמ"ק זכרון לברכה).

און דער הייליגער רבי האט זייער געוואלט מען זאל לערנען זוהר (ע"י שיחות הר"ן סימן קח, קכח), און ווער עס לערנט 'זוהר' שפירט א מורא'דיגע דעהויבענקייט, ער ווערט געוואר אז עס איז דא נאך א וועלט, ווייל אין דער גאנצער זוהר שטייט נאר וואס עס טוט זיך אויבן אין הימל, און וואס עס געשעהט פון יעדע מצנה וואס א איד טוט, למשל ווען א איד גייט אינדערפרי אין בית המדרש אריין, באגלייטן אים אן א שיעור מלאכים, און רופן אויס מיט גרויס פארדא: וואויל איז דער מענטש וואס גייט יעצט אין בית המדרש! אזוי אויך ביי יעדע מצנה וואס א איד טוט, גייט ארויס פון הימל מורא'דיגע שבחים אויף אים: זכאה בר נש - וואויל איז דעם איד וואס טוט די און די מצנה. פארקערט אויך, אויב א מענטש איז חס ושלום דורך געפאלן, און ער איז זוכה, הערט ער די קרוי וואס מען רופט אויס אין הימל: וי ליה להאי בר נש - וויי איז פאר דעם מענטש וואס ער איז עובר אויפן אייבערשטענס באפעל. וועגן דעם האט דער הייליגער רבי געזאגט (שם): עס איז זייער מסוגל צו לערנען 'זוהר'; און רבי שמעון ווערט אויך א מענטש פון שלאף (ע"י לקוטי מוהר"ן חלק א, בהקדמה 'התגלות נפלא מסוד גדולת רשב"י', ובפרוש שפת הנחל שם; וסימן ס), ווייל דער הייליגער לשון פונעם 'זוהר' ווי ער דרוקט זיך שטענדיג אויס אויף יעדע מצנה וואס א איד טוט: וואויל איז אים

א נייע וועלט

ה

און וואויל איז זיין חלק! דאס ציהט א מענטש מורא'דיג שטארק צום אייבערשטן, און צו לערנען תורה.

און צו לערנען זהר איז נישט אזוי שווער ווי מען מיינט, מען דארף זיך נאר צוגעוואוינען צום לשון פון 'תרגום', אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (שיחות הר"ן סימן קט): רבי שמעון בר יוחאי האט אזוי שטארק מקדש געווען די לשון פון תרגום אז אפילו אנדערע זאכן וואס ווערן געשריבן אויף תרגום האבן שוין אויף א כח צו ציהען א מענטש צום אייבערשטן. און דארט ווי עס איז דא שווערע קבלה זאכן גייט מען ווייטער, מכל שפן היינט ווען עס איז שוין דא גרינגע פירושים אויפן זהר, צום ביישפיל: דמשק אליעזר [מהרה"ק רבי אליעזר מקאמארנא זכותו יגן עלינו], הסלם, מתוק מדבש.

און דאס איז דער טייטש פון זהר - 'לעכטיג'. ווייל אז מען לערנט 'זהר' ווערט לעכטיג פארן מענטש (עיין זהר נשא, קכ"ד ע"ב), ער ווערט גענואר ווי מורא'דיג חשוב עס איז אין הימל ווען א איד גייט מיט 'ציעית', 'תפלין' וכו', און ווי ווייט יעדע איינציגסטע זאך וואס א איד טוט דא אויף דער וועלט איז פארבינדן מיטן באשעפער, און אז א מענטש האט חתונה געהאט, און עס איז דא 'שלום בית' מיט א 'קירוב לבבות', ער לעבט צוזאמען מיט זיין ווייב מיט א מורא'דיגע ליבשאפט, איז דאס אין הימל א מורא'דיגע שבח, עס ווערט דערפון א זיווג עליון, און אזוי א שטוב וואס האט א 'מזוזה' שטופט מען ארוק פון דארט דעם מלאך המות, אזוי ווי דער זהר הקדוש זאגט (תקוני זהר דף כה ע"א; זהר חדש רות, דף פה ע"א): 'מזונת' איז די ווערטער זז-מות - מען רוקט פון דארט ארויס דעם טויט. און אזוי איז דער זהר הקדוש מגלה די נשיבות אין הימל פון יעדע קליינע מצנה, וואס דורךדעם ווערט א מענטש געוואויר אז נישט אלעס איז 'געלט' און 'כבוד' און 'תאוות', עס איז דא עפעס העכערס פון דעם.

אבער מען זעהט אז אויף דער וועלט איז נעבעך דא קליין-געפיגע מענטשן, וואס זיי האבן חלישות הדעת ווען יענער האט 'כבוד מלכים', מען האט יענעם באגלייט מיט פאקלען און מיט לעמפלעך, בשעת שלמה המלך זאגט (משלי כה, ב): כבוד מלכים

א נייע וועלט

חקור דבר; ווען א מענטש האט קעניגליכע פֿבוד, מען פאגלייט אים מיט פֿערד און מיט לעמפלעך און טראמפֿייטערס, 'חקור דבר' - קוקט מען אים נאך; און מענטשן האבן טענות: פארנוואס האט אויסגעפֿעלט צו פֿטרין אזויפיל געלט פאר גארנישט, ווען מען נעמט ווען די געלט, און מען מאכט דערמיט חתונה אפאר ארעמע פֿלות, וואלט מען אסאך א גרעסערע מצוה געהאט. אבער זאגט שלמה המלך (שם): פֿבוד אלקים הסתר דבר; ווען א מענטש איז זוכה און ער שפירט דעם אייבערשטענס פֿבוד - געטליכע פֿבוד, דאס איז א פֿאהאלטענע פֿבוד וואס קיינער קען נישט קריגן דערויף (לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן ו).

דאס הייסט, ווען א איד וואלט ווען געזעהן וויפֿל מלאכים עס פאגלייטן אים אין בית המדרש, וואלט ער געגאנגען אין שול טאנצעדיג פון גרויס פֿרייד, אָדער ווען ער וואלט געזעהן, וויפֿיל מלאכים שרייען, און רופן אויס: וואויל איז דיר! לעכטיג איז דיר! יעדע מאל ווען ער קישט די מזוזה, ווען ער גייט מיט ציצית, וכו', וואלט אים נישט געגליקט צו זינדלן בכלל, בפֿרט אז א מענטש איז זוכה און ער לערנט תורה, קענען אפילו מלאכים נישט דארטן שטיין פון גרויס קדושה, מכל-שפֿן ווען אידן האלטן זיך צוזאמען, אזוי ווי דער גרויסער מעזריטשער מגיד זכותו יגן עלינו האט נאכגעזאגט וואס ער האט אמאל געהערט פון זיין רבי'ן דער בעל שם טוב הקדוש (עיין בתניא, אגרת הקודש כג): ווען צען אידן זעצן זיך צוזאמען, אפילו מען רעדט נישט גארנישט, נאר דאס אליין אז מען האלט זיך מיט איין מחשבה צוזאמען, ביי איין רבי'ן, האט דאס אזא קדושה, אז אפילו מלאך מיכאל - וואס ער רעדט שטענדיג זכותים אויף אידן, קען אויף נישט דארט צוקומען.

אבער וואס טוט דער סמ"ך מ"ם? ער צופרעכט דעם מענטש: דו ביסט שוין גארנישט ווערד! דו האסט שוין געזינדיגט! במילא גלייבט ער שוין נישט 'אין זיך', אז ער איז אויף חשוב ביים אייבערשטן, און אז זיינע מצוות מאכן אויף אן איבערקערעניש אין הימל, און ווען ער לעבט בשלום אין זיין שטוב, ווערט דערפון א יחוד אין הימל. דערפאר האט דער הייליגער רבי געזאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן סא; חלק ב, סימן פו; ועיין שיחות הר"ן סימן קמ): "א מענטש דארף האבן אמונה אין זיך אזוי ווי ער האט

א נייע װעלט

ז

איז דער װעלט װייטער געװען שטיל, און עס איז נישט געװען אזאלעכע נייע חידושים, ביז דער אר"י הקדוש איז געקומען, און ער האט מגלה געװען נאך מער סודות [געבויט לויטן 'זהר'], װאספארא יחודים און שמות עס איז דא ביי יעדע זאך, און אזוי האט ער שוין מער אראפ געברענגט די שכינה אויף די װעלט; נאכדעם איז געקומען דער בעל-שם-טוב-הקדוש, און ער האט שוין נאך מער מגלה געװען דעם אייבערשטן, און ער האט אויסגעלערנט אז יעדע זאך אויף די װעלט איז מיט 'השגחה פרטיות', מען זאל נישט מיינען אז עס איז דא אזא זאך ווי 'טבע מקרה מזל', נאר יעדע זאך איז מיט א מורא'דיגע 'השגחה' פונעם אייבערשטן², אזוי װייט אז

אמונה אינעם אייבערשטן", און אז מען האט נישט קיין אמונה אין זיך, איז דאס א מורא'דיגער פגם.

² אזוי ווי די גמרא ברענגט (חולין דף ז ע"ב), דער הייליגער תנא רבי חנינא בן דוסא האט געזאגט: אין אדם נוקף אצבעו מלמטה עד שמכריזין עליו מלמעלה - א מענטש צוקלאפט זיך נישט אפילו דעם קליינעם פינגער, נאר אז מען רופט דאס פארדעם אויס אין הימל; און נישט אזוי ווי א מענטש טראכט: איך בין געװען א גולם, װעגן דעם

א נייע וועלט

אַפילו אַ מענטש פֿאַרט מיט אַ וואַגן פֿול מיט שְׁטְרוי, און
עס פֿאַלט אַראַפּ אַ שְׁטְרוי פּונעם וואַגן, איין עק צו מזרח
זייט און איין עק צו מערב זייט, איז דאס אויף 'השגחה'!
פֿאַרנואס איז עס נישט געפֿאַלן פֿון צפֿון צו דרום ³.

האב איך מיר צוקלעמט די פינגער אין די טיר. אזוי אויף זאגט די גמרא (יומא דף לה ע"ב): אין אדם נוגע במה שמוכן לחבירו וכו' אפילו במלא נימא - קיין מענטש אין די וועלט קען נישט אפילו אנרירן זאך וואס געהערט פאר א צווייטן. אויף זאגט די גמרא (ברכות דף נח ע"א): אפילו דער וואס איז געשטעלט קער צו נעמען אויף די מיסט, באקומט אויף דעם פאקטן פונעם אייבערשטן.

³ ווען דער הייליגער בעל שם טוב האט אמאל געשמועסט מיט זיינע תלמידים ווי ווייט יעדע זאך איז 'השגחה פרטיות', האט ער געזאגט: אפילו אז א קוה גייט פאשען און ער לאזט איבער מיסט אויף א פלאץ, איז דאס אויף מיט השגחה פון באשעפער. איז דאָרט געווען א תלמיד וואס האט זיך זייער געוואונדערט דערויף און ער האט זיך צושמייכלט, אבער וויפאלד ער האט געלאכט דערפון, האט שוין דער אייבערשטער געפירט אז ער זאל זיך מוזן איבערצייגן אין די אמת פון די ווערטער, און דאס איז געשעהן נאכדעם וואס עס איז דורכגעגאנגען אפאר חדשים און עס איז געווארן ווינטער, און דער תלמיד איז געגאנגען אין מקנה וואס איז געווען אויף א באַרג, און דער גאנצער באַרג איז געווען איין שטיק אייז, פלוצלינג האט ער זיך אנגעהויבן אַראַפּ צו גליטשן, און ער האט זיך נישט געקענט אָפּשטעלן ביז ער האט זיך געגעבן אַ כאַפּ אָן אין עפּעס אַ זאַך אין די אייז, און ער געט אַ קוק, זעהט ער אז דאס איז פאַרפֿוירענע מיסט פֿון אַ בַּהמָה, וואס זי האט דאס פונקט דאָרט אַראַפֿעלאָזט, און דאס האט אים געראטעוועט זיין לעבן, ווייל אז מען גליטשט זיך אַראַפּ פֿון אַזאַ באַרג

א נייַע װעלט

ט

און פון נאך דער בעל-שם טוב-הַקְדוּשׁ בִּיז יַעֲצֹט, אִיז ווייטער די װעלט שטיל געװען, אָן קיין נייַע חידושים, נאר אלעס האט זיך געפֿירט לויט װאס דער בעל-שם טוב-הַקְדוּשׁ האט מְגַלֶּה געװען, בִּיז יַעֲצֹט װען אײַך בײַן געקומען; און יַעֲצֹט - האט דער הייליגער רבֿי אויסגעפֿירט - הייבט אָן דורך מיר נתגלה צו װערן אויף די װעלט אַזאַלעכע נייַע און וואונדערליכע חידושים, װאס אִיז נאך קיינמאל נישט געװען פֿאַרדעם, און די חידושים װערן אַלץ שטערקער און שטערקער, און עס װעט נאך נתגלה װערן גאר וואונדערליכע חידושים.

ב.

פֿדי צו פֿאַרשטיין װאס האט דער הייליגער רבֿי געקענט מְחַדֵּשׁ זיין און מְגַלֶּה זיין מער פון װאס רבֿי

ביז אונטן װערט דער מענטש אינגאנצן צושטיקלט אזוי ווי די 'שעיר לעֲאֲזֹל'. האט ער שוין דעמאלטס געזעהן אז דער בעל שם טוב הקדוש איז געװען גערעכט, אז דער אייבערשטער האט דאס שוין געזעהן מששׂת ימי בראשית, און דאס אַנגעגרייט אים צו ראטעװען, און ער האט זיך אויסגעלעװנט אז מען טאר נישט קװענקלען און נאכטראכטן די װערטער פונעם רבֿיײַן.

א נייע וועלט

7

שמעון בר יוחאי האט מגלה געווען אינעם זהר הקדוש? בפרט נאכדעם וואס מיר האבן שוין די הייליגע כתבים פונעם אר"י הקדוש, וואס איז געדרוקט אין 'עץ חיים', 'פרי עץ חיים', 'שמונה שערים'⁴, און ווער רעדט נאך נאכדעם וואס מיר האבן זוכה געווען צו די לעכטיקייט פונעם בעל-שם-הקדוש זכותו יגן עלינו און זיינע הייליגע תלמידים, וואס זיי האבן מגלה געווען דעם אייבערשטן מורא'דיג אפען, אזוי ווי מען זעהט אין אלע חסידישע ספרים אז עס שטייט דארט אפען 'אלקות', אויב אזוי וואס איז שוין שייך מער מגלה צו זיין פון דעם?

נאר אז מען זאל קוקן אויף זיך אליין וועט מען דאס שוין זייער גוט פארשטיין, די צרה איז אז מען קוקט שטענדיג אויף יענעם און נישט אויף זיך. צום ביישפיל: דער הייליגער רבי האט געזאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א,

⁴ נאכדערצו ווען מען לערנט דאס מיט די הקדמות פונעם הייליגן 'רש"ש' [רבי שלום שרעבי] זכותו יגן עלינו.

א גייע וועלט

יא

סימנים רמח - רלד; שיחות הר"ן סימן קלח): מעשיות פון צדיקים איז זייער א גרויסע זאך, ווייל דאס ברענגט אריין אין א מענטש ער זאל אויף גלוסטן צו זיין אן ערליכער איד, און וועלן נאכמאכן דעם צדיק, דערפאר זאל מען שטענדיג פארציילן מעשיות פון צדיקים.

דער הייליגער צאנזער רב זכותו יגן עלינו איז אמאל געקומען באזוכן דעם מלמד פון זיינע קינדער דער הייליגער שינאווער רב און גארליצער רב, האט ער געפרעגט דעם מלמד צו ער לערנט מיט זיי מוסר? האט דער מלמד געזאגט: יא! איף לערן מיט זיי חובת הלבבות. זאגט אים דער הייליגער צאנזער רב: גיין! נישט דאס האב איף געמיינט, איף האב געוואלט אז דו זאלסט לערנען מיט זיי מעשיות פון הייליגן רבי ר' אלימלך און הייליגן רבי ר' זושא זכותם יגן עלינו; און דאס איז די שענסטע 'מוסר ספר', ווייל בשעת מען שמועסט פון א צדיק, וועקט זיך אויף די רושם און די 'הארה' פון יענעם

א נייַע װעלט

צדיק, און דאס איז גורם אז די הארץ זאל ציהען צום אייבערשטן (עין בדברי רבנו זכרנו לברכה שם).

דאך אבער האט דאס אויף א מורא'דיגער חסרון, ווייל על-פי-רוב ווען מען דערציילט מעשיות פון צדיקים, קומט גלייך דער סמ"ך מ"ם און זאגט פארן מענטש: אמת טאקע אז דער צדיק איז געווען זיער גרויס, און ער האט געהאט א גרויסע נשמה, און ער האט זיך געקענט אסאך אויסהארעווען, ממילא וועגן דעם איז ער געווען אזא גרויסער צדיק, אבער דו, וואס דו ביסט אזא פראסטער יונג, ווי אזוי וועסטו קענען ווערן א צדיק (לקיטי הלכות, ברפת השחר הלכה ג, אות ו) !

קומט אויס, אז אפילו ווען מען זעהט אז עס איז געווען גרויסע צדיקים, וואס האבן זוכה געווען מכיר צו זיין דעם אייבערשטן פון יעדע זאך אויף די וועלט, אבער פאר מיר האט דאס גארנישט גערעדט, איך האב מיך געפילט אזוי צוקלאפט און דערווייטערט פונעם אייבערשטן, ביז איך בין געווען זיכער אז די אלע זאכן

א נייַע װעלט

יג

איז בכלל נישט שייך פאר מיר, ממילא קען טאקע זיין אז עס איז דא פארשידענע מענטשן וואס זיי האבן געקענט זוכה זיין צו ווערן ערליכע אידן דורך אלע פריערדיגע הייליגע ספרים, אבער איך האב דאס נישט געקענט באווייזן, ביז דער הייליגער רבי איז געקומען און זיך אראפגעלאזט צו מיר, און מיך אויסגעלערנט אז איך קען אויך זיין א ערליכער איד, דורכדעם וואס איך וועל מיך צוגעוואוינען זיך אויסצורעדן דאס הארץ צום באשעפער אויף פשוט אידיש.

און דאס איז דער מוראדיגער חידוש פונעם הייליגן רבי'ן, כאטשיג אלע גרויסע צדיקים זענען אויך נאר געווארן צדיקים ווייל זיי האבן גערעדט צום אייבערשטן (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב, סימן ק), דאך איז דאס נאר געווען א וועג פאר איינצעלנע מענטשן, וואס זיי האבן געהאט די שטארקייט און די 'התחזקות' צו רעדן צום באשעפער, אבער דאס אריינצוברענגען ביי אלע מענטשן, ביז אפילו אזא מין נידעריגע מענטש ווי איך בין, וואס איך בין שוין

א גייע וועלט

נכָּשֶׁל געוואָרן מיט אַלע מיני עבירות, און מיין מח-
 מחשבה טראַכט נאר פון שמוץ און אַלע מיני
 נאָרישקייטן, זאל מען אויף קענען אַריינבלאָזן אַזא
 געוואלדיגן חיות אין באַשעפּער (עיין לקוטי מוהר"ן חלק א,
 סימן ח), ביז איך רעדט שוין אויף צום אייבערשטן, דאס
 האט נאר דער הייליגער רבי געטוהן, און דאס איז דער
 גרעסטער חידוש וואס איז נאר פארהאנען !!!

ווייל אַז עס קען קומען אַ רבי וואס איך האב נישט
 'אים' געזעהן, און נישט זיין 'תלמיד', און ניטאמאל זיין
 'תלמיד'ס תלמיד', [מען האלט שוין היינט ביים פופטן
 דור פונעם הייליגן רבי'ן], נאר איך האב פשוט געטראפן
 א בַּרְסֵלְבִין ספּרָל, און דאס האט אין מיר פּלאַצלינג
 אַנגעצינדן אַזא מין לעכט, אַז 'איך' שפיר שוין אויך אַז
 דער באַשעפּער איז דא, און אַז עס איז נישט עק וועלט,
 מען קען תשובה טוהן און אַלעס פאַרעכטן, און איך הייב
 שוין אויף אָן צו רעדן צום באַשעפּער, אַזאַך וואס נאר
 נביאים אָדער תנאים און אַמוראים האָבן געטוהן!

וואונדער איבער וואונדער - דאס וואס עס שטייט ביי משה רבינו (במדבר יב ח): פה אל פה אדבר בו - ער האט גערעדט צום באשעפער פנים אל פנים, ברענגט דער הייליגער רבי אריין אין אזא מגושמ'דיגער מענטש ווי מיר, וואס ווער ווייסט וויפיל גלגולים איך בין שוין אראפגעקומען אויף דער וועלט ביז יעצט וכו', דאך קען ער אין מיר אריין שיינען אזא געפיל אין באשעפער אז איך זאל אויך קענען אנהייבן רעדן צום באשעפער, דאס איז דער גילוי פונעם הייליגן רבי'ן, און אזא חידוש איז נאך טאקע נישט געווען.

ג.

דערפאר האט דער הייליגער רבי געזאגט (חיי מוהר"ן סימן רמז): חידוש פמוני עדין לא היה בעולם - אזא חידוש ווי איך בין, איז נאך קיינמאל נישט געווען. פרעגט די וועלט א קשיא: וואס הייסט עס איז נאך נישט געווען אזא חידוש, עס איז דאך געווען די אבות הקדושים וכו', נביאים, תנאים ואמוראים וכו', ווי אזוי קען מען זאגן אזא

א נייַע װעלט

זאך? ! דער הייליגער טשערינער רב זכותו יגן עלינו וויל
עס פארענטפערן (שם בהג"ה סימן הנ"ל), אז אזא חידוש מיט
אזויפיל מחלוקת דאס איז נאך נישט געווען.

אבער באַמַת איז דאס בכלל נישט קיין קשׂיא, און דער
פֿשט איז זייער פֿשוט, ווייל אז מען קען נעמען אזא
מגשם'דיגער מענטש ווי מיר, און אזא נידעריגן מענטש
ווי מיר, און אריינשיינען אז עס איז דא א באשעפער, און
אריינברענגען אזא מין גליסטעניש צום אייבערשטן, ביז
איך קען שוין רעדן צום אייבערשטן, און זיך אויסטענהן
מיט אים, און אזוי אנצוהייבן קוקן מיט אן אמת'ן אויג
אויף די גאנצע וועלט, און שוין זעהן יעדע זאך גאר
אנדערש, איז דען דאס נישט דער גרעסטער חידוש? !

אדרבא קוקט אריין אין אלע הייליגע ספרים וואס איז
נאר דא אויף די וועלט, וועט איר זעהן און זיך
איבערצייגן צו עס איז נאך דא אזעלעכע ספרים מיט אזא
'גילוי אלקות', וואס קען איבערדרייען אפילו דעם
נידריגסטען און געפאלענסטן מענטש, ביז ער זאל שוין

א נייע וועלט

אויף נאר רעדן פונעם אייבערשטן און צום אייבערשטן,
און נאר וועלן דעם אייבערשטן ⁵.

ד.

דאס איז נאר געזאגט געווארן לגבי די זאך פון
'תפלה', אז דורכן הייליגן רבי'ן הייבט מען אן צו רעדן
צום אייבערשטן, און וואס איז מיט תורה? איז דען מיר
אמאל אפילו בייגעפאלן אז איך וועל אויף קענען לערנען
'משניות', און ענדיגן ששה סדרי משנה?!

איך האב אמאל געטראפן א אלטן איד פון אכציג
יאר⁶, האב איך אים געפרעגט: איר האט שוין אמאל

⁵ ברוך השם איך קען דאס מעיד זיין, ווייל איך האב א מוראדינגער תאנה צו ספרים,
און איך פארמאג א ריזיגע לייברערי מיט ספרים, און איך האב ברוך השם
דורכגעלערנט אלע ספרים, אזוי ווי דער הייליגער רבי האט געוואלט (עין שיחות הר"ן
סימן כח).

⁶ ער איז געווען א וואוילער איד און א יחסן, אן אייניקל פון דעם הייליגן רבי שלמה
לוצקער זכותו יגן עלינו נמחבר ספר דברת שלמה; תלמיד פונעם גרויסן מעזריטשער
מגיד זכותו יגן עלינו, און ער האט געשריבן דעם ספר 'מגיד דבריו ליעקב' פונעם
הייליגן מגיד]. ווען ער איז געווען אמאל א שבת אין יבנאל עיר ברסלב', האט ער

א נייע וועלט

געענדיגט 'ששה סדרי משנה' עפענט ער מיר אויף צוויי גרויסע אויגן - ווי איך וואלט גערעדט עפעס נישט צום זאך - און ער זאגט מיט וואונדער: בעע... ששה סדרי משנה? איך האב געלערנט אביסל 'קדשים', אביסל 'טהרות'! איך צו מיר האב אים אנגעקוקט: רבונז ש'ל עולם! א איד מיט א לאנגע שניי ווייסע בארד, און ער האט נאכנישט געענדיגט קיינמאל ששה סדרי משנה? געוואלד! זאל ער דאס כאטש מסים זיין איינמאל אין לעבן.

חז"ל זאגן בפירוש (סנהדרין דף ז' ע"א; תנא דבי אליהו רבה פרק א): די ערשטע זאך ווען א איד קומט ארויף אויבן, פרגעט אים דער 'שומר הפתח': לאמיר זעהן, וואו איז זיין חומש'ל? וואו איז זיין משניות'ל? און מען קען נישט ענטפערן: איך בין געווען פארזאגט! איך בין געווען פארפלאגט! אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט

געזאגט: א שבת אין יבנאל איז האלב יום כפיור' ווייל אלע גייען אנגעטוהן ווייס, און האלב 'שמחת תורה', ווייל אלע זענען פרייליך!

א נייַע װעלט

יט

(לקויטי מוהר"ן חלק א, סימן רפד): דאס וואס מען פֿרעגט אויבן אין הימל דעם מענטש: קבעת עתים לתורה - האסטו געמאכט א קביעות צו לערנען תורה? (שבת דף לא ע"א); מיינט צו זאגן, אז מען פֿרעגט דעם מענטש, צו ער האט "ארויס גע'גנב'עט" צייט צו לערנען תורה, טראץ זיינע פולע מיטמאכענישן, און טראץ זיין פארנומענע סקעדזשול; ווייל 'קבעת' איז א לשון פון 'גזילה' (עיין משלי כב, כג), מען דארף גזל'ן צייט צו לערנען אביסל חומש, אביסל משניות וכו'.

חז"ל זאגן (תוספתא פֿרק ז, הלכה ג): המתגנב מחבירו וכו' - אז איינער גנב'עט זיך אנוועק פון זיין חבר פֿדי צו לערנען, כאטשיג ער הייסט א גנב האט ער אָבער גע'גנב'עט פאר זיך; צום ביישפּיל, עס האט מיר ברוך השם אנגעכאפט א מורא'דיגער פֿרען צו לערנען, און איך האב יעצט א שעה צייט אָדער מער, און איך וויל ענדיגן א 'סדר משניות', פונקט קומט מיר אן א לידיגייער, און ער זעצט זיך אנוועק רעדן מיט מיר, וואס טוה איך מיט

אים ⁷ ? אויף דעם געבן אונז חז"ל די עצה, מען זאגט אים: אוי, איך האב אן אפוינטמענט ביים דאקטער! און אזוי כאפט מען הענט און פיס און מען אנטלויפט גלייך אין א אנדערע 'בית המדרש' לערנען פלייסיג. איי איך האב דאך יענעם 'גויב דעת' געווען, און געזאגט ליגענט, ווייל איך האב דען א אפוינטמענט ביים דאקטער ⁸ ? אבער דאך זאגט אויף דעם דער תוספתא (שם), אז מען מעג דאס טוהן, ווייל 'גויב לעצמו' ער האט גע'גויב'עט פאר זיך: מעגסט דאך מיר לאזן האבן אביסעלע מנוחה אויף!

⁷ חז"ל זאגן (קדושין ל ע"ב): אם פגע בך מנגל זה, משכהו לבית המדרש - אז דער מנגל [ניצור הרע], טשעפעט זיך אן אין דיר, שלעפ אים אריין אין בית המדרש וועט ער זיך אפלאזן פון דיר. האט דער הייליגער רבי אמאל געזאגט 'בדרך צחות' (שיחות הר"ן סימן קד): וואס טוט מען אז דער מנגל איז מיר נאכגעקומען אין בית המדרש אויף?!

⁸ באמת פלעגן אונזערע לייט זאגן: דער הייליגער רבי געט אונז פארשידענע דאקטורים! "דאקטער פרייליך" [צו זיין שטענדיג פרייליך], "דאקטער פעלדמאן" [צו גיין אין פעלד], "דאקטער לערנער" [צו לערנען פלייסיג די הייליגע תורה].

ה.

אונדאי גייט אויף יעדן מענטש איבער פארשידענע צרות און שוועריקייטן, יעדן אויף אן אנדערן וועג, דערפאר איז נישטא וועמען מקנא צו זיין, און וואס מקנא צו זיין, אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק ב, סימן קיט): עס איז נישט דא אויף דער וועלט קיין 'עולם הזה'! ווייל לויט וואס מענטשן מאכן מיט אויף די וועלט, איז דא דער גיהנום! נאר אז מען אנטלויפט צום באשעפער און מען רעדט צו אים, מאכט מען דא דער 'גן עדן'.

און דערפאר איז טאקע דער גרעסטער מצוה מחזק צו זיין א איד, אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן קו), אויפן פסוק: **אשרי משפיל אל דל** (תהלים מא, ב); די גרעסטע צדקה איז צו מחזק זיין א איד, אים אויפהייבן, און אריינגעבן אביסל שכל. כאטשיג מען קען ווען אין דער צייט אריינכאפן אן א שיעור תורה, דארף דארף מען אמאל אלעס אוועקלייגן פדי צו ראטעווען די

לעבן פון א איד, און אים מחזק זיין⁹, אבער מען קען דאס אויף טוהן מיט שכל, און זיך מאכן אביסל צייט צו לערנען¹⁰.

⁹ א אלטער איד איז אמאל אריינגעקומען צו מיר, אינאיינעם מיט זיין זוהן, ער האט זיך אויסגעגאסן זיין הארץ, אז זיין ווייב איז אים אנוועק פאר צוויי חדשים צוריק, און איך האב אים פרויבירט צו טרייסטן, אבער ער זאגט מיר, אז די קינדער האלטן אז ער איז משוגע געווארן! האב איך אנגעשריגן דעם זוהן: דאס איז פיבוד אב? חז"ל זאגן דאך (סנהדרין כב ע"ב): אין אשה מתה אלא לבעלה - א פרוי שטארבט נישט נאר צו איר מאן. ווייל נאר דער מאן פילט דאס די מערסטע, ממילא איז עס זייער א נארמאלע זאך אז ער וויינט אזוי סאך, פארקערט אויב וואלט ער נישט געוויינט וואלט געווען אינטערעסאנט, און אזוי האב איך אים באוואיגט.

¹⁰ קומט צו מיר א איד 'ערב פסח', און זאגט מיר: איך האב פאשלאסן אז איך נעם זיך דעם לעבן, און איך גיי אריין טאנצן אינעם 'איסט ריווער'! פרעג איך אים: אויב אזוי, פארנואס ביזטו געקומען צו מיר? דו ווילסט איך זאל דיר גיין באגלייטן?! זאגט ער: גיין, נאר וויבאלד איך לאז דא איבער א זוהן מיט א טאכטער וויל איך זאגן צוואה! און ער הייבט אן צו זאגן די צוואה, האב איך אים אנגעהויבן אויסצורעדן, און איך פרעג אים: זאגט מיר, וואס איז געשעהן? זאגט ער: עס איז א לאנגע מעשה. זאג איך אים: איך האב גענוג צייט! קענטסט מיר פארציילן די גאנצע מעשה. פארציילט ער מיר, אז ער איז פארפלאנטערט געווארן, און ער איז איינעם שולדיג געבליבן אסאך געלט, און יענער וויל אים הרגענען וכו'! האב איך אים אויסגערעדט און אים מסביר געווען אז יענער וועט דיך נישט הרגענען, מען הרגעט נישט אזוי שנעל, און אז ער קומט צו דיר, טוה דיך אויס דינע וועש, און געב עס אים, וואס זאלסטו טוהן, דו האסט נישט

א נייַע וועלט

כג

מער פון דעם! אזוי האב איך אים אויסגערעדט, ווילאנג ער האט זיך אליין געכאפט אז די גאנצע שרעק איז א נארישקייט און איבערגעטריבן, אזוי ברוך השם האב איך אים געראטעוועט דאס לעבן, צום סוף רופט ער זיך אן: זעהט איר, נאר דער רבי פארשטייט מיר! נאכדעם פֿרעגט ער מיר: איך וואלט געקענט פון צייט צו צייט דא אריינקומען אייך פארדרייען דעם קאפ? זאג איך אים: אונדאי, ווען איר ווילט! די טיר איז אפען. קודם איז ער רואיג, אז ער האט אן אפען טיר, אבער ווען דו זאגסט אים גלייך: גיין, איך האב נישט קיין צייט. צוברעכסטו אים דאך.

און אזוי האב איך שוין געהאט אסאך מעשיות, במשך די סופציג יאר וואס איך האב צוטהוהן מיטן ציבור, פון מענטשן וואס האבן זיך געוואלט נעמען דאס לעבן, און איך האב זיי מחזק געווען, און זיי געראטעוועט דאס לעבן, ווייל ווען א מענטש איז אין א שווערן מצב דארף מען אים מורא'דיג שטארק העלפן, און עס איז 'פיקוח נפש'! דאס איז טאקע דער טעם פארנוואס איך האב אויף מיר אזויפיל מחלוקת, ווייל אזא מענטש נאכדעם וואס מען האט אים אויסגערעדט, און ער כאפט זיך די נארישקייט וואס ער האט זיך איינגערעדט, שעמט ער זיך זייער שטארק, יעצט פֿרעג איך אייך: וועט ער דען וועלן צוריק קומען צו מיר?! ער שעמט זיך דאך מורא'דיג שטארק! ווער רעדט נאך, אז ער האט מיר אויסדערציילט אלעס וואס ער איז דורכגעגאנגען, און איך ווייס פונקטליך וואס ער האט געטוהן, אונדאי שעמט ער זיך, ממילא הייבט ער אן צו רעדן אויף מיר 'כל דבר אסור', איי איך האב דאך גארנישט אינזין געהאט נאר אים א טובה צו טוהן, און ארויסהעלפן, ווייל איך וואלט געקענט אין דער צייט לערנען נאך אסאך דפים גמרא, פֿרקים משניות, סימנים שולחן ערוך וכו', און איך האב אלעס אנועקגעלייגט אבי צו העלפן א איד, און מער פון דעם אינטערעסירט מיר נישט גארנישט, אבער אויף דעם דארף מען האבן שכל.

א נייַע װעלט

מען דערציילט אז צום הייליגן חתם סופר זכותו יגן
 עלינו איז אמאל אריינגעקומען א איד, און אים געזאגט:
 דער רבי דערקענט מיר נישט? מיר האבן געלערנט
 צוזאמען אין חדר! און ער דערמאנט אים וואס מיט אים
 איז אלץ איבערגעגאנגען אין יענע יארן. דער הייליגער
 'חתם סופר' הערט אים רואיג אויס, ביז ער האט
 געענדיגט אלעס פארציילן און ער איז ארוועק געגאנגען,
 אבער וויבאלד דער איד האט געזעהן אז עס איז דא
 איינער וואס הערט אים אויס, איז ער אין א קורצע צייט
 דערויף נאכאמאל אריינגעקומען צום הייליגן חתם סופר.
 פֿרעגט ער אים: וואס ווילן זיא [וואס ווילט איר יעצט]?!
 זאגט יענער: איך בין געקומען דא די צייט פארטרייבן!
 זאגט דער הייליגער חתם סופר: איר האט איבעריג צייט?
 טרייבן זי ענקער צייט צו מיר, ווייל איך האב קיין צייט
 נישט, אפֿשר אזוי וועל איך האבן צייט!

קומט אויס אז דער גרעסטער מצוה איז אויסצוהערן
 און אויסרעדן א איד און אים מחזק זיין, נאר שפעטער

ווען יענער איז שוין געקומען צו זיך, קען מען שוין יענעם שיינערהייט מסביר זיין, אז איך האב נאך קוים געלערנט היינט, און איך דארף אויך עפעס לערנען.

1.

מען דארף אבער געדענקען דאס וואס חז"ל זאגן (פתובות דף נ ע"א), אויפן פסוק (תהלים קו, ג): 'עושה צדקה בכל עת' - זה הזן ומפרנס את בניו ובנותיו וכו'; ווער עס איז מפרנס זיין ווייב און קינדער דער טוט שטענדיג צדקה. מען זעהט אמאל מענטשן וואס וועלן געבן צדקה פאר דעם און יענעם, אדער אין בית המדרש וועט ער ווארפן געלט, אבער ווען עס קומט צו געבן עפעס אין שטוב, איז ער געפערליך קארג, און אמאל ארבעט נאך די ווייב, און זי מוטשעט זיך אהיימצוברענגען עפעס געלט, און ער שלאפט זיך ביז טיף אין טאג אריין, כמעט נאכמיטאג קומט ער מיט זיין שיינעם טלית בייטל אין שוהל אריין, און נאכדעם נעמט ער נאך צו פון איר די גאנצע געלט... און אויב זי האט ערגעץ אויסגעגעבן

א נייַע װעלט

עפּעס געלט, איז ער פּול מיט טענות אויף איר! אָדער אַז
ער דאַרף איר געבן עפּעס [פּון איר] געלט, ציטערן אים די
הענט!!!

די זעלבע זאַך איז אויף מיט מחזק זיין מענטשן,
בעפּאר דו גייסט מחזק זיין די גאַנצע װעלט, זיי ענדערש
קודם מחזק זיין אייגענע ווייב און קינדער, און מאָך זיי
פּריילעך! אזוי ווי די גמרא זאָגט (ראש השנה דף ו ע"ב):
אשה, בעלה משמחה - אויף דער מאן ליגט דער פליכט
פּריילעך צו מאכן זיין ווייב. דערפּאר איז דער גרעסטע
מצוה און די גרעסטע צדקה, קודם מחזק צו זיין די
אייגענע ווייב און קינדער, און זיי געבן זייער געברויכן
מיט אן אפּענע האנט, נאכדעם קען מען שוין אויף מחזק
זיין נאך א איד.

װעגן דעם אז עס איז דא א רבי װאס קען אריינברענגן
אזאלעכע לעכטיקייטן און השגות, און ביי װעם? ביי
אזאלעכע פּראסטע מענטשן ווי מיר זענען, װאס מיר ליגן
אין 'שאל תחתית'! מיר טארן זיך נישט איינרעדן איין

א נייע וועלט

כז

מינוט אז מיר זענען 'בעלי מדרגה', ווייל ליידער זענען מיר פשוט'ע גראבֿיאנען, נאר מיר האבן א גרויסן רבי'ן אויף וועם זיך אַנצולאנען, און זיך צו מחזק זיין! אזוי ווי דער הייליגער רבי נתן זכרוננו לברכה שרייבט אסאך מאל אין די בריוון (עײן עלים לתרופה, מכתב תד): געלויבט דעם באשעפער אז מיר האבן א גרויסן רבי'ן אויף וועם זיך אַנצולאנען, אזוי ווי דער הייליגער רבי האט געזאגט: דופעט אויף מיין פח. אויך האט דער הייליגער רבי געזאגט א נאכט פאר זיין הסתלקות (חיי מוהר״ן סימן קצא): וואס האט איר זיך צו זארגן וויבאלד איר גיי פאר אייך.

קומט אויס אז כאטשיג מיר זענען ווער מיר זענען, געט דער הייליגער רבי אריין אין אונז אזא התחזקות און אזאלעכע לימודים, ביז פלוצלינג האט ער אונז גענומען און אַוועק געשטעלט פנים אל פנים כביכול צום אייבערשטן, און מיר רעדן שוין אויך צום באשעפער! וואס אונטער דעם תמימות ופשיטות, ליגט דאך דער גרעסטער חכמה, אזוי ווי דער הייליגער רבי נתן זכרוננו

לְבָרָכָה זָאָגט אַסאַךּ מַאל: דָּעם הַיִּלְיָגן רַבֵּינ'ס תְּמִימוֹת
אִיז 'עֲמוּק עֲמוּק מִי יִמְצְאוּנִי'.

ז.

דערפאר פֿדי אַ מענטש זאל האבן עפֿעס השגָה אינעם
הייליגן רבי'ן מוז ער זיין ביי זיך גארנישט¹¹, אזוי ווי
דער הייליגער רבי זאָגט (לקוטי מוהר"ן חלק ב, סימן עב): פון
ווי ווייסט אַ מענטש אז ער איז אנגעקומען צו אַ צדיק,
אפֿשר גייט ער צו אַ פֿשוט'ער שַקֶרן און פֿאפֿער, וואס
נאָרט אים סתם אַרום?! נאר אויב עס פֿאלט אַרויף אויף
מיר אַ 'שפֿלות', און איך הייב אָן צו קוקן: ווער איך בין,
און ווי אזוי איך קוק אויס. דעמאלטס בין איך ביים אָמת'ן
צדיק, אָבער אויב עס קומט אין מיר אַרײַן אַ 'גדלות', און

¹¹ אָבער פֿדי צו זיין ביי זיך גארנישט מוז מען אויך אַסאַךּ לערנען דעם הייליגן
רבינ'ס ספֿר 'לקוטי מוהר"ן', ביז מען זאל דאס קענען אויסענווייניג ישר וְהפּוֹף און
הפּוֹף וְיִשָּׁר (תני מוהר"ן סימן שמו; שיחות הר"ן סימן קצט); אז דאס זאל ליגן אין די
בלוט, אז אויב מען וועט דיך אויפֿשניידן אן אַדער, וועט שוין נישט קומען קיין בלוט
נאר לקוטי מוהר"ן.

איך הייב אן צו טראכטן: דו וויסט ווער איך בין? ! איך בין א למדן! א מקובל! דעמאלטס זאלסטו וויסן אז דו ביסט מקורב צו א גרויסער שקרן¹².

און דאס איז די שענסטע מתנה וואס מען באקומט פון א צדיק, אז איך הייב אן צו זעהן "ווער איך בין", ווייל ביז יעצט האב איך שטענדיג געקוקט אויף יענעם, און

¹² און עס איז נישט דא נאך אזא זאך ווי מען קען מיט דעם אזוי פאפן מענטשן ווי מיט קבלה! וויבאלד א דורכשניטלעכער מענטש קען דאס נישט, און ער וויסט נישט וואס דו רעדסט, און וואס דו שרייבסט, ממילא קען מען ביי אזא זאך זייער פארנארן מענטשן, און מענטשן זענען זיכער אז ער וויסט וואס ער רעדט, אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן סד): ווען א תלמוד חכם זאגט א פלפול און עס זיצן דארטן עמי-הארצים, קען ער צאמערען שטותים און הכלים, און יעדער איז מסכים און מען שאקלט צו מיטן קאפ, און מען באוואונדערט זיינע שיינע חידושים [פארוואס נישט?], אבער אז עס קומט אריין איינער וואס קען לערנען, ווייזט ער אים גלייך אויף, אז די קשיא איז נישט קיין קשיא, און די תירוץ איז נישט קיין תירוץ; די זעלבע זאך - איז דער הייליגער רבי דארט מסביר - ווען א מענטש האט קשיות אויפן באשעפער, איז דאס נאר ווייל ער איז א קליין-קעפיגער מענטש, אבער ווער עס האט א העכערע און א גרעסערע שכל, ווייסט, אז אויפן באשעפער איז נישט דא קיין שום קשיות, נאר מען קען נישט אלעס פארשטיין; אבער ווער וויל דען מודה זיין אז ער פארשטייט נישט אלעס! ?

א נייַע װעלט

געטראכט צו זיך: די ספרים זענען טאקע זייער גוט פאר 'יענעם בעל תשובה', 'יענער פרייער איד'! אבער איך? דו וויסט ווער איך בין?! אבער אז מען קומט צום צדיק עפענט ער אויף די אויגן פון א מענטש, אז ער זאל אנהייבן צו זעהן די גרויסקייט פון באשעפער, און דער עיקר אנצוהייבן צו קוקן אויף זיך אליין (לקוטי מוהר"ן חלק ב, סימן סז), וואס דעמאלטס וועט ער שוין זייער גוט זעהן און פארשטיין דעם מורא'דיגן חידוש פונעם הייליגן רבי'ן, וואס ער האט מיר אויף געקענט צוברענגן צו די אלע שיינע זאכן.

ווייל ווען א מענטש אנערקענט און ער וויסט ווער ער איז, דעמאלטס קומט ער צום באשעפער מיט אן אמת, און ער וויינט זיך אויס צו אים: רבוננו של עולם! איך בין א בחור, און איך ווער ליידער נכשל אין 'פגם הברית' ווייל איך האב נישט מיין בת-זוג, וואס ווילסטו פון מיר? וואס זאל איך טוהן?! רבוננו של עולם! דו האסט געזאגט (סוטה דף ב ע"א), אז פערציג טעג פאר 'יצירת הולד' רופט

א נייע וועלט

לא

מען שוין אויס אין הימל: 'בת פלוני לפלוני'; אויב אזוי וואו איז מיין שידוך? פארנוואס בין איך אנדערש פון אנדערע?! וואס די אמת'ע תפלות קערן איבער אלע וועלטן, און דאס מאכט א מורא'דיגע רעש אין הימל, און ער נעמט אראפ פון זיך אלע 'דינים' וואס די בית-דין של מעלה ווילן אים דן זיין, ווייל 'בית-דין של מעלה' איז פונקט אזוי ווי 'בית-דין של מטה' (עיין ברכות נח ע"א), און פונקט אזוי ווי ווען איינער רופט איינעם צו 'דין תורה' מיט די טענה אז ער האט אים בא'גנב'עט, אבער אויב ווייסט ער אז דאס איז נישט אמת, וועט ער זיך נישט לאזן, און ער וועט צוריק טענה'ן: איך האב דיר בא'גנב'עט? דו שגך וואס דו ביסט! דו האסט דאך מיר צוגענומען דאס געלט, און דו שעמסט דיך נישט צו זאגן אז איך האב פון דיר גע'גנב'עט?! וואס אזוי ארום, וועט בית דין קענען ארויסגעבן דעם ריכטיגן פסק¹³, אזוי איז

¹³ פארשטייט זיך אבער, אז מען רעדט ווען עס איז דא ערליכע רבנים וואס מען קען זיי נישט אפנארן, אבער ווען עס איז דא 'שלישה רועי בקר' (סנהדרין כ"ד ע"א), דריי פשוט'ע פאסטעכער זענען רחמנא לצלן געווארן א בית-דין, אונדא וועסטו ארויסגיין

אויף ביים 'בית-דין של מעלה', א מענטש דארף נישט מורא האבן זיך אויסצוטרענה'ען מיטן באשעפער! (עיין שיחות הר"ן סימן סט; לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן ככד).

די זעלבע זאך א אינגערמאן וואס האט שוין חתונה געהאט, דארף ער בעטן: רבוננו של עולם! איך דארף פֿרנסה. און אזוי יעדע זאך דארף מען בעטן דעם בורא פֿל עולמים, און דאס איז דער גילוי פונעם הייליגן רבי'ן, אזוי ווי דער הייליגער רבי האט געזאגט (שיחות הר"ן סימן קנד): איך בין נישט געקומען צו מיין מדריגה נאר ווייל איך בין געווען א פֿראסטאק, און איך האב אסאך גערעדט צום אייבערשטן אזוי ווי א פֿראסטער מענטש.

ח.

עס שטייט אין 'שלחן ערוך' (אורח חיים סימן תכ"ח, סעיף ד), אז שטענדיג קומט אויס פֿרשת במדבר [וואו עס

חגיב, דערפאר זאגן חז"ל (שבת קלט ע"א), רבי יוסי בן אלישע זאגט: אלע צרות וואס אידן ליידן נעבעך קומט נאר וועגן נישט ערליכע דינים.

שטייט אז מען זאל ציילן די אידן [פאר יום טוב שבועות, ווען די אידן האבן מקבל געווען די תורה. אויף זאגט דער הייליגער רבי (לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן רסו): חודש סיון ווען דער באשעפער האט געגעבן די תורה איז פארבינדן מיט סופות, ווייל דורך סופות קען מען מקבל זיין די תורה, וועגן דעם איז די ראשי תיבות פון 'סוּן': ו'יעקב נ'סע ס'ופתה ו'יבן לו ב'ית (בראשית לג יז); און וועגן דעם איז אויף גלייך נאך סופות 'שמחת תורה', ווייל אז מען גייט אריין אין די סופה קומט ארויס פון דעם תורה וכו'. וואספארא שייכות האבן די אלע זאכן מיט קבלת התורה! ?

נאר יעצט איז אויף 'ראש חודש' פאר קבלת התורה, וואס דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן י, אות ט): ראש חודש איז דער שורש פון תשובה! ווייל דעמאלטס האט פביכול דער אייבערשטער אליין אויף תשובה געטוהן אויף דעם וואס ער האט קלענער געמאכט די לבנה, און ער האט געזאגט (חולין דף ס ע"ב): הביאו

א נייַע װעלט

כּפּרָה עָלי - בּרֶענְגֶטס אַ כּפּרָה פֿאַר מיינעט װעגן. מִמִּילאַ קען יעדער איד זיך אויף וואגן און פארלאנגן פונעם אייבערשטן אז ער זאל אים מוחל זיין אויף זיינע עבירות, װעגן דעם איז אַ מוֹרֵא דִיגְעֶר חֶסֶד אַז דער אייבערשטער האט געמאכט 'ראש השנה' זאל זיין 'ראש חודש', וואס אזוי ארום קענען מיר זיך עפענען דאס מויל, מיט אַ גוטע טענה אז דער אייבערשטער זאל אונז מוחל זיין אויף אלעם וואס מיר האבן געטוהן אַגאַנץ יָאר (לקוטי מוהר"ן חלק ב, סימן א).

װעגן דעם זאגן חז"ל (ירושלמי מכות פֿרק ב, הלכה ו): װען דער באשעפער האט באשאפן די װעלט, האט ער געפרעגט: וואס זאל מען טוהן מיט אַ מענטש וואס זינדיגט? האבן אלע געזאגט: ער מוז שטארבן! אזוי ווי דער פֿסוק זאגט (יחזקאל יח, ד): הַנֶּפֶשׁ הַחַטָּאת הִיא תָּמוּת. אָבער דער אייבערשטער האט געזאגט: גיין! ער זאל תשובה טוהן און אלעס װעט װערן פֿאַראַכְטן; ווייל דער באשעפער איז אַן 'אַב הַרְחָמִין', און ער ווייסט אז אונזער

'נשמה' איז דא אויף דער וועלט מיט א גשמיות'דיגן 'גוף', און אז מיר זענען אויסגעמישט צווישן די גוים מיט אלע זייערע תאוות און שמוץ, ממילא דער באשעפער פארשטייט אונז, אבער דער באשעפער וויל נאר איין זאך: קום צוריק צו מיר, און זאג מיר אויס אלעס וואס דו האסט געטוהן און איך וועל דיר מוחל זיין.

אזוי ווי מיר זאגן אין די הפטורה פון 'שבת שובה', (הושע יד, ב): שובה ישראל עד הני"ה אלקיך - דער נביא הושע זאגט: אידן, טוט תשובה און קערט זיך צוריק צום באשעפער; ווי אזוי? זאגט דער נביא ווייטער (שם שם ג): קחו עמכם דברים ושובו אל ה'. זאגט אויף דעם דער מדרש (פסיקתא דרב פהנא; שמות רבה לח, ד): אינו מבקש מכם אלא דברים - "דער באשעפער בעט נישט פון ענק, נאר אז מען זאל רעדן צו אים". אז א איד רעדט צום באשעפער איז אים דער באשעפער אלעס מוחל; וועגן דעם אז מען האט שכל און מען זאגט גלייך אויס דעם אייבערשטן אלעס וואס מען האט געטוהן, און פארנוואס מען האט

א נייַע װעלט

דאס געטוהן, וואס האט געברענגט אז מען זאל דאס טוהן, מען דערציילט אלעס אויס פארן באשעפער, נעמט מען אראפ פון זיך אלע דינים און עונשים, און נאכדעם אז דער סמ"ך מ"ם וויל קומען מקטרג זיין פארן באשעפער (ע"ן בבא בתרא טז ע"א), זאגט אים דער אייבערשטער: גיי גיי! ער האט מיר שוין אלעס אליין דערציילט. און דער סמ"ך מ"ם גייט אנוועק מיט חרפות און בושות (זהר הקדוש בא, דף מא ע"א). קומט אויס אז דער יסוד איז "רעדן צום אייבערשטן".

ט.

דערפאר איז שבועות און סופות איין זאך, ווייל סיי 'תורה' און סיי 'סופות' קומען פון בינה; וואס דאס מיינט, אז א מענטש איז זיך מתבונן און ער הייבט אן צו פארשטיין קלאר, אז ער קען אויך נאנט ווערן צום באשעפער, כאטשיג ער האט שוין געטוהן זייער אסאך עבירות אין זיין לעבן, און נאך יעצט איז ער פול מיט עבירות, דאך פארשטייט ער שוין אז דער באשעפער איז

א נייַע װעלט

לז

דא מיט אים, און ער קען שטענדיג אלעס פארעכטן; און דאס איז דער יום-טוב סופות וואס איז אקעגן די 'ענגי הפבוד' וואס דער באשעפער האט אונז ארום גענומען מיט די וואלקענעס פון ווען מען איז ארויס פון מצרים, און אונז באשיצט די גאנצע פערציג יאר אין מדבר, דאס הייסט, אז וואו מען איז נאר געגאנגען האט מען זיך געשפירט ארוםגענומען מיטן אייבערשטן, און אז דער באשעפער איז דא, וועגן דעם ווען מען זיצט אין סוכה וואס איז א זכר צו דעם, אזוי ווי עס שטייט (ישעיה ד, ו):
וּסְכָה תִּהְיֶה לְצֵל וְגוֹ'. פִּילְט אַפִּילוֹ אַ פְּרָאסְטֵער מֶענְטִשׁ
אז ער איז ארוםגענומען מיט געטליכקייט (עין הקדמת תקוני זחר דף ב ע"ב), און ער הייבט זיך אן מתבונן זיין און אריינקלערן: אפילו ווי נידעריג איך בין נאר, איז דער באשעפער דאך מיט מיר, ווייל אז איך אטעם, איך גיי, איך זעה, איז דאך דאס אלץ דער באשעפער!

די זעלבע זאך געשעהט אויך דורך קבלת התורה, ווייל עס איז נישט דא קיין בעסערע זאך ווי לערנען תורה, אזוי

א נייע וועלט

ווי דער הייליגער רבי האט אמאל געזאגט פאר איינער פון אונזערע לייט (שיחות הר"ן סימן יז): ווען די תורה זאל דיך ארויסווייזן זיין פנים וואלסטו אפילו נישט געוואלט קיין שׁכר דערויף, נאר געוואלט די תורה אליין.

עס איז געווען א תנא רבי יוסי בן פזי, פארציילט דער זהר הקדוש (לך לך, דף פט ע"א): פארוואס האט ער געהייסן 'בן פזי'? ווייל ווען ער איז נאך געווען א מגושמ'ער בחור און א גראבניאן איז ער אמאל געקומען צו רבי שמעון בן יוחאי און געזאגט: רבי, איך וויל לערנען תורה, אבער נאר אז איך וועל האבן דערפאר עשירות און אסאך געלט! רבי שמעון האט געזעהן אז א מענטש וויל לערנען תורה, ווייזט ער אים אויף א בארג מיט גאלדענע רענדלעך פונעם בעסטן גין-גאלד, און ער זאגט אים: דאס וועט זיין דיינס אז דו וועסט לערנען! און ער הייבט אן מיט אים צו לערנען, ביז ער האט שוין געשפירט די געשמאק און די זיסע טעם פון די תורה, איינמאל האט אים רבי שמעון געטראפן ווי ער וויינט זייער שטארק,

א נייע וועלט

לט

פֿרעגט ער אים: פֿארנוואס ווייניגסטו? זאגט ער: איך שפעם זיך אז איך האב געפֿעטן אז איך וויל לערנען תורה נאר מיט 'עשירות', ווייל די תורה אליין איז דאך זיסער פון גאלד און דימאנטן... אזוי ווי עס שטייט אין פֿסוק (תהלים יט, יא): הַנְּחֻמְדִּים מִזֶּהָב 'ומפֿז' רב! דערפֿאר וויל איך נישט מער דעם באַרג מיט גאלד, און ער האט דאס טאקע צוריק געגעבן. פון דעמאלטס אן האט מען אים א נאמען געגעבן 'בן פֿזי', ווייל ער האט פֿארשטאנען די זיסקייט פון די תורה וואס איז נאך אסאך מער פון 'גין גאלד' וואס ווערט אנגערופֿן 'פֿז'.

הלֵוואי וואלט מען אריין געברענגט אין אלע ישיבות די זיסקייט פון די תורה, ווי אזוי מען קען גרינגערהייט לערנען יעדן טאג אביסל, מקרא: דורכגיין די חומש מיטן תרגום, מען זאל כאטשיג מעביר סדרה זיין, און וויסן וואספֿארא 'סדרה' עס גייט די וואך¹⁴; משנה: עס איז

¹⁴ ווייל ליידער איז מען זייער מזלזל אין מעביר סדרה זיין, און על פי רוב ווייסט מען אפילו נישט וועלעכע סדרה עס גייט די וואך, מען וועט שוין הערן שבת ביים ליינען

א נייַע װעלט

דאָ אַזוי זיס צו זיצן מיט אַ משנאות, און דורכגיין נאָך אַ פֿרק און נאָך אַ פֿרק משנאות, וואס דאס איז דער פארמעגן פונעם מענטש, וואס בלייבט שטענדיג זיכער מיט אים און קיינער קען דאס נישט צוכאפן; גמרא: זיצן אויף א פלאץ און דורכגיין א דף נאך א דף גמרא, "מען קען זיך נישט פארשטעלן וואס מען באצאלט אין הימל פאר א 'דף גמרא'! ממילא ווען מען לערנט אויף אזא אופן (עין שיחות הר"ן סימן עו), און מען איז זיך נישט מבבלבל פון קיינעם, נאר מען כאפט אריין יעדן טאג אסאך פֿרקים משנאות, 'בלעטער גמרא', 'סימנים שלחן ערוך' גייט אריין אינעם מענטש די מורא דיגן זיסן טעם פון לערנען די הייליגע תורה, און ער שפירט שוין און ער פארשטייט

וועלעכע סדרה עס גייט [וואס טוט ער אז די סדרה הייבט זיך אן: נידבר ה' וכו'?!] דערפאר דאך מען זיך צו געוואוינען אנצוהייבן מעביר סדרה צו זיין פון זונטאג (עין שולחן ערוך אורח חיים סימן רפ"ה סעיף ג', ובמשנה ברורה שם), און אז מען גייט יעדן טאג צוביסלעך איז עס נישט אזוי שווער, און אזוי איז מען מעביר סדרה יעדע וואך.

שוין קלאר, אז עס איז נישט דא קיין בעסערע זאך פון די הייליגע תורה וואס דער באשעפער האט אונז געגעבן.

ט.

דערפאר דארף מען יעצט מקבל זיין אויף זיך נישט צו פארפעלן קיין איין טאג צו לערנען: מקרא, משנה, גמרא, שלחן ערוך. און אפילו אז מען קען נישט יעדן טאג לערנען אסאך, זאל מען כאטש לערנען 'אביסל' דערפון, אזוי ווי דער הייליגער רבי האט אמאל געזאגט: אביסל איז אויך גוט! ווייל מען קען זיך נישט פארשטעלן די גרויסקייט פון די תורה, אזוי ווי די גמרא זאגט (שבת פח ע"א; פסחים סח ע"ב): ווען נישט די תורה וואלט די גאנצע בריאה זיך נישט געקענט האלטן, די גאנצע וועלט האט נאר געווארט אויפן זעקסטן טאג אין סיון, צו זעהן אויב די אידן וועלן מקבל זיין די תורה וועט זיין א וועלט, און אויב נישט וועט די וועלט חרוב ווערן. זעהט מען פון דעם אז די תורה האלט אן די גאנצע וועלט.

דער הייליגער 'אַבְנֵי נֹזֵר' זכותו יגן עלינו האט אמאל דערצייילט, אז זיין טאטע [הרה"ק רבי זאב נחום מביאלא זכותו יגן עלינו מחבר ספר 'אַגודת אַזוב'] פלעגט שטענדיג לערנען מיט א מורא'דיגע התמדה, אפער דער עיקר פלעגט ער זעהן צו לערנען אין די צייטן ווען כמעט קיינער לערנט נישט, צום ביישפּיל: 'עַרְבֵי שַׁבָּת' און 'עַרְבֵי יוֹם-טוֹב' נאכמיטאג, 'פורים', ווען יעדער איז פארזאגט, ווייל די וועלט קען זיך נישט האלטן קיין איין מינוט אן תורה, און וועגן דעם האט ער זוכה געווען און באקומען פון הימל א מתנה אזא זעהן ווי דער הייליגער 'אַבְנֵי נֹזֵר'.

דערפאר ווער עס איז באַמַת מקורב צום הייליגן רבי'ן, און ער פאלגט דעם הייליגן רבי'ן, ברענגט דער הייליגער רבי אריין אין אים אזא מין טעם אין די תורה אז ער וויל נישט אפלאזן די תורה, און וואו ער גייט טראגט ער מיט זיך א משניות'ל, א גמרא'לע און א שלחן ערוך.

.

וועגן דעם האט דער הייליגער רבי געזאגט (חיי מוהר"ן סימן שנד): אויף צוויי כיתות האב איך רחמנות: אויף די מענטשן וואס האבן געקענט מקורב ווערן צו מיר, און זיי זענען נישט מקורב געווארן; און אויף די וואס זענען שוין נא מקורב צו מיר נאר זיי פאלגן מיר נישט!

ווייל אפילו ווען מען איז שוין מקורב ביים הייליגן רבי'ן קען מען זיך אויך גוט נארן, און זיך נאך אסאך מער נארן ווי ביי אנדערע פלעצער, אזוי ווי מען זעהט ליידער אז עס זענען דא אין ברסלב זייער אסאך אזאלעכע וואס טענה'ען: ווער זאגט אז מען דארף לערנען תורה? ווער זאגט אז דאס איז דעם רבי'נס זאך? ! מען דארף נישט לערנען מער ווי אביסל הלכה, אביסל משנה ברורה יעדן טאג, און פערטיג! און אזוי האט ער אפגעענדיגט זיין גאנצער לעבן מיט לערנען יעדן טאג 'משנה ברורה'. און וואס איז מיט די אנדערע חלקים פון די תורה? בשעת דער הייליגער רבי האט אזויפיל גערעדט פון לערנען

א נייַע וועלט

תּוֹרָה, און וויפּיל מֶען דאַרף צאַמלֶערנען אין איין טאָג, און ער האט שטענדיג גע'ע'צ'ה'ט מֶען זאל לֶערנען זייער שְנַעל אַפּילו מֶען פֿאַרשטייט נישט אַלעס.

אויף האט דער הייליגער רבי געזאָגט, אז מֶען דאַרף נישט ביים לֶערנען מֶער ווי 'זאָגן' די ווערטער וואס מֶען לֶערנט אין א רייע, מִמִּילא וועט מֶען שוין ביים סוף פֿאַרשטיין וואס מֶען האט געלֶערנט, און אַפּילו מֶען וועט נישט פֿאַרשטיין, דאָף איז נאָך אַלץ בעסער צו לֶערנען אויף דעם וועג, "ווייל לֶערנען אַסאָך שטייגט איבער הֶעכער אַלעס", און דאס וועט ברענגען אז מֶען זאל אָנזאָגן צו קענען איבערגיין די הייליגע תּוֹרָה אַסאָך מָאל, ביז פון אזויפיל לֶערנען די ווערטער פון די הייליגע תּוֹרָה, וועט זיך די קאפּ עפֿענען און מֶען וועט זוכה זיין צו פֿאַרשטיין די הייליגע תּוֹרָה (ענין פֿל זֶה שיחות הַר"ן סימן עו)¹⁵.

¹⁵ נאָך פאר פונעף און דרייסיג יאר צוריק איז געקומען צו מיר איינער [ער איז היינט פון די גרעסטע און די שענסטע משפיעים אין ברוסלב], זיך מתוכח זיין וועגן דעם 'סדר דרך הלימוד', האב איף אים אויפגעמישט דעם 'שיחות הַר"ן סימן ע"ו', און אים

א נייע וועלט

מה

אזוי איז אויף דא נאך זאכן מיט וואס מען קען זיך נארן, און נאך אפנארן אנדערע אויף, צום ביישפיל: אז דער הייליגער רבי ליגט מער נישט אין אומאן נאר אין ארץ ישראל! וויל איך אייך פּרעגן פשוט א שכל'דיגע קשיא: אפילו יעדער פשוט'ער איד האט ביי זיין לוייה כאטשיג א מנין אידן, וואלט דאך ביים הייליגן רבי'ן אוודאי געדארפט זיין כאטשיג הונדערט מענטשן ביי די לוייה ווען מען ברענגט אים אריבער¹⁶?! נאר ווער עס

געוויין שווארץ אויף ווייס, די ווערטער פונעם הייליגן רבי'ן! קוקט ער אריין אזוי פארוואונדערט דערין, נאכדעם מישט ער אויף צום 'שער בלאט', און געט מיה א פּרעג: נישט איר האט געשריבן דעם ספר? ! מינע בחורים וואס האבן דאס צוגעזעהן, האבן זיך געקוילערט פאר געלעכטער...

¹⁶ ווען מען האט מ'פנה געווען דעם הייליגן שטיפינעשטער רבי זכותו יגן עלינו קיין ארץ ישראל, ווייל די גוים האבן געוואלט חרוב מאכן דעם בית החיים וואו ער איז געליגן, האט מען געטרופן זיין הייליגע קערפער אינגאנצן גאנץ, האט דער הייליגער 'חזון איש' מיט נאך גדולים גע'פסק'נט, אז מען זאל אים ארויסנעמען פון דעם ארון אין וואס מען האט אים אריבער געברענגט, נאר אים פירן אויף א בעטל ארוםגעוויקלט מיטן טלית, אזוי ווי עס איז די סדר ביי א נפטר אין ארץ ישראל, כדי יעדער זאל זעהן וואס הייסט א ערליכער איד, אז אפילו ווען עס איז שוין דורךגעגאנגען דרייסיג-פערציג יאר פון זיין פטירה, איז נאך זיין גוף געווען ממש פריש, אזוי ווי מען האט אים יעצט אריין געלייגט, און עס האבן זיך באטייליגט ביי די

א נייַע װעלט

האט נישט קיין 'התבודדות', איז ער מורא'דיג
 איינגעשטעלט ער זאל זיך נישט פארנארן מיט
 פארשידענע חכמות.

יא.

דער הייליגער רבי האט אמאל געזאגט א משל:
 איינמאל איז א גרויסער סוחר געפארן אונטערוועגענס
 מיט א פולן וואגן אונגארישער וויין, אינמיטן וועג האט
 אים דער משרת און דער בעל-עגלה געכעטן: געב א קוק!
 מיר פלאגן זיך צו פארן מיט דיר דעם גאנצן וועג, און
 דער וויין שמעקט אונז אזוי אריין, געב אונז כאטש צו
 פארזוכן אביסל דערפון. האט ער זיי געגעבן צו פארזוכן
 פון דעם פיינעם אונגארישן וויין.

א צייט שפעטער איז אויסגעקומען אז דער משרת
 האט זיך געטראפן אין א ווערצהויז אין א קליין

לויט טויזענטער מענטשן, [ער איז געווען דער רבי פונעם הייליגן ריבניצער רבי און
 סקולענער רבי זכותם נגן עלינו, וואס זיי האבן אים באדינט אלץ בחור].

א נייַע ןוועלט

מז

שׂטעטעלע, און די ןוויין טרונקערס האָבן זייער אויסגערימט דעם ןוויין ןואס זיי האָבן געטרונקען, אז דאס איז דער גוטער אונגאַרישער ןוויין, ןואס דאס איז דער בעסטער ןוויין! האט זיך דער מִשְׁרַת אָנגערופֿן צו זיי: געט מיר צו פֿאַרזוכן אַביסל דערפֿון, ןועל איך אייך גלייך קענען זאָגן צו דאס איז טאַקע דער אונגאַרישער ןוויין. ווי נאַר ער האט דאס פֿאַרזוכט, האט ער זיי געזאַגט: איר האט אַ גרויסן טעות, דאס איז בכלל נישט קיין אונגאַרישער ןוויין! האָבן זיי אים אָנגעשריגן און אַוועק געשטופֿט; אָבער ער האט זיך נישט געלאזט און צוריק געטענה'עט, אז ער איז געווען אַ מִשְׁרַת ביי אַ ריזיגן ביזנעס-מאַן, און ער האט אים אַמאַל געגעבן צו קאַסטן פונעם אַמת'ן אונגאַרישן ןוויין, אָבער דאס ןואס איר האט דא איז בכלל נישט דער אַמת'ער אונגאַרישער ןוויין; זיי האָבן זיך אָבער נישט צוטהון געמאַכט פון זיינע ןווערטער.

א גייע וועלט

האט דער הייליגער רבי אויסגעפירט דעם נמשל: ווען משיח וועט קומען וועט מען שוין גוט וויסן, ווען מען וועט געבן פאר יעדן צו פארזוכן דעם זיין המשומר, און אנדערע וועט מען קענען גוט פארנארן, און זיי געבן פארשידענע אנדערע וויין פון 'פוילן' און פון 'טשעכעסלאוואקיע', און מען וועט זיי זאגן אז דאס איז דער גוטער 'זיין המשומר', אבער אונזערע לייט וואס האבן שוין פארזוכט פונעם אמת'ן גוטן אונגארישן וויין, וועט מען נישט קענען פארנארן.

און פארנוואס האט דער הייליגער רבי דוקא אנגעכאפט אונגארישער וויין? ! ווייל א אונגארישער איד גייט גראד, און עס איז נישט דא ביי אים קיין חכמות ביי זיין אידישקייט¹⁷, און אזוי האבן זיך טאקע די אונגארישע

¹⁷ כאטשיג יעדער מאכט טאקע חזק פון די אונגארישע... אבער למעשה א אונגארישער איד גייט גראד, למשל א פוילישער איד אז מען פֿרעגט אים: וואו איז דיין לינקער אויער? נעמט ער זיין רעכטער האנט און ער לייגט דאס אריבער העכער זיין קאפ צו די לינקע זייט, און אזוי ווייזט ער אויפן לינקן אויער...

א נייַע װעלט

מט

איין געהאלטן ביי אידישקייט, מען האט ביי זיי געמאכט דעם טיילונג, אז מען האט נישט צוטוהן מיט קיין נעאלאגען, און מיט אלע וואס נויגן אפ פונעם אידישן וועג מיט אלע נייַע חכמות, נאר מען גייט גראד לויט ווי אזוי מען האט מקבל געווען פון די עלטערן און פון די צדיקים.

די זעלבע זאך דארף מען אויף וויסן ווען מען איז שוין מקורב צום הייליגן רבין, נישט זיך צו לאזן פארדרייען דעם קאפ מיט אלע באפע מעשיות און חכמות, וואס שווימען שטענדיג פריש ארויס, נאר אננעמען און זיך אויפפרישן מיט די פשוטע שכל'דיגע זאכן וואס דער הייליגער רבי לערנט מיט אונז, וואס צו דעם איז מען זוכה אז מען האט אביסל התבודדות.

יב.

דערפאר יעצט ווען מיר גייען מקבל זיין די תורה פון דאסניי, דארפן מיר זיך זייער שטארק פרייען, אז ברוך השם מיר איין האבן מקבל געווען די תורה ביים בארג

א גייע וועלט

סיני, און מיר גייען יעצט נאכאמאל מקבל זיין די תורה, מיט א מורא'דיגער פרישקייט, אזוי ווי עס האט אמאל פאסירט שבועות, ווען דער הייליגער רבי נתן זכרוננו לברכה איז געגאנגען צו פתיחת הארון¹⁸, איז ער צוגעלאפן צום ספר תורה, און געזאגט: רבוננו של עולם! מיר גייען יעצט מקבל זיין 'א גייע תורה' 'א גייע תורה', און ער האט אנגעכאפט די ספר תורה, און אנגעהויבן צו טאנצן ארום די פאלעמער אזוי ווי שמחת תורה.

יג.

און דער עיקר איז 'שמחה', אזוי ווי דער הייליגער רבי האט געזאגט (לקוטי מוהר"ן חלק ב, סימן כד): די מערסטע

¹⁸ דער הייליגער רבי נתן פלעגט שטענדיג אליין עפענען דעם ארון קודש ארויסצונעמען די ספר תורה, ווייל 'פתיחת הארון' איז נישט קיין פיבוד, נאר עס איז דעמאלטס א מורא'דיגער עת רצון, אזוי ווי עס שטייט אין זהר הקדוש (ניקהל דף רו ע"א): ווען מען עפענט דעם 'ארון הקודש' עפענט זיך די הימל, און מען קען דעמאלטס פועל'ן ביים בורא כל עולמים וואס מען דארף האבן; דערפאר די צדיקים ווען זיי מאכן פתיחת הארון, זענען זיי דעמאלטס מזכיר אין מתפלל פאר אלע קראנקע און צובראכענע מענטשן וואס דארפן א רפואה, און פאר אלע אידן וואס דארפן פרנסה, שידוכים, נכו'.

א נייַע װעלט

נא

דארף מען אַרבעטן אויף שמחה! וואס דאס איז די
שווערסטע עבודה מער פון אלע אנדערע עבודות אין די
וועלט (שיחות ה"ר סימן כ); עס איז פאר א מענטש גרינגער
צו פאסטן פון איין שבת צו די אנדערע, און זיך מסגף זיין
מיט אלע מיני סיגופים [אויב וויל ער אמת'דיג], אבער
פרייליך זיין קען ער נישט, וועגן דעם זאגט דער הייליגער
רבי (לקוטי מוה"ר חלק ב, סימנים כד, מח; שיחות ה"ר שם): מען
זאל זיך אפילו נאריש מאכן אבי צו זיין פרייליך, ווייל
שמחה איז די גרעסטע מדריגה; און אפילו אז א מענטש
שפירט ביי זיך: ווי אזוי קען איך זיין פרייליך? איך בין
דאך אזא 'גארנישט'! דאך דארף ער זיך מחיה זיין אז ער
איז געבוירן געווארן אלץ איד, און ווי אזוי ער קוקט נאר
אויס, דאך קיין גוי איז ער נישט! וואס וואלט ער געטוהן
אז ער ווערט געבוירן אלץ כינעזער גוי, און די אויגן
וואלטן געקוקט איינס אהער און איינס אהין, אדער ביי
אנדערע אומה, ברוך השם: שלא עשני גוי - א גוי בין איך
נישט! וואס דאס אליינס איז שוין די גרעסטע שמחה
(לקוטי מוה"ר חלק א, סימן רפב; חלק ב, סימן י).

א נייַע װעלֵט

דער אייבערשטער זאל העלפֿן אז מיר זאלן טאקע
 זוכה זיין מקבל צו זיין די תורה פון דאסניי בתמימות
 ופשיטות, מיט גרויס שמחה, און מעביר סדרה זיין יעדן
 טאג, לערנען יעדן טאג משניות פסדרן, גמרא פסדרן,
 שלחן ערוך פסדרן; ביז מיר וועלן שוין זוכה זיין
 צוזאמען מיטן בורא כל עולמים צו זעהן אין די 'גאולה'
 פון אידישע קינדער, ובנין בית המקדש, וגאולה שלימה,
 במהרה בימינו אמן.

~תם ונשלם שבה לאל בורא עולם~